

## NOTAT

5. april 2024  
2024 - 134

### Bilag 5.2: Produktionsudvidelser i SMV'er

#### Formål

På bestyrelsesmødet den 1. februar 2024 besluttede bestyrelsen at afsætte 50 mio. kr. til en indsats, der understøtter SMV'er i etablering og udvidelse af produktionsanlæg. Som første skridt til at udforme en sådan indsats, får bestyrelsen et overblik over produktionsvirksomhederne i Danmark og nogle af de centrale udfordringer og barrierer, som virksomhederne står over for, når de ønsker at udvide eller etablere produktion i Danmark. På den baggrund kan bestyrelsen indledende drøfte, hvordan bestyrelsen kan bidrage til at understøtte SMV'er, der ønsker at udvide eller etablere produktion i Danmark. Bestyrelsens indsats vil skulle ses i sammenhæng med politiske tilkendegivelser om, at det skal være nemt og hurtigt at investere i fremtidens produktion i Danmark.

#### Baggrund

##### Produktionsvirksomhederne i Danmark

I Danmark er der ca. 15.000 produktionsvirksomheder, der bl.a. omfatter virksomheder inden for fødevarer-, medicinal-, foder-, fiske-, metal-, plast-, papir-, råstofudvindings- og energiindustrien. Omsætningen rundede i 2021 1.000 mia. kr., hvoraf ca. 600 mia. kr. hvert år omsættes uden for landets grænser. Beskæftigelsen i produktionsvirksomheder faldt markant med ca. 40.000 fuldtidsbeskæftigede fra 2010 til 2014, men er nu tilbage på niveauet fra 2010 med ca. 290.000 fuldtidsbeskæftigede.

Produktionsvirksomhederne er lokaliseret i hele landet, og særligt i det vestlige Danmark vejer de forholdsvis tungt beskæftigelsesmæssigt, jf. figur 1.

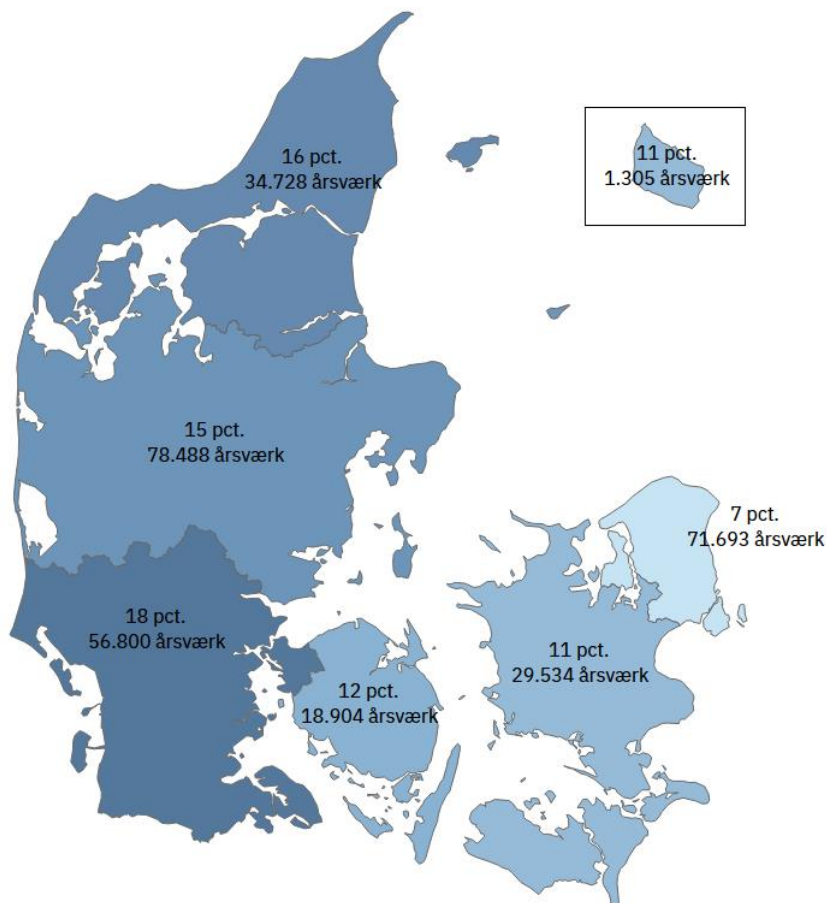
#### ERHVERVSSTYRELSEN

Vejlsøvej 29  
8600 Silkeborg

Tlf. 35 29 17 00  
CVR-nr 10 15 08 17  
E-post [deb@erst.dk](mailto:deb@erst.dk)  
[www.erst.dk](http://www.erst.dk)

#### ERHVERVS MINISTERIET

Figur 1. Industriens andel af den samlede regionale beskæftigelse samt antal årsværk beskæftiget i industrien beskæftigelse (2023)



Væksten i industrien drives primært af Life Science-industrien, der vokser betydeligt i disse år. Der er også en positiv udvikling i produktionsindustrien inden for de grønne danske styrkepositioner.

Life Science-industrien står over for et stigende behov for at udvide og etablere nye produktionsfaciliteter. Det samme er gældende for den grønne industriproduktion og omstillingen af energisektoren. Den positive udvikling underbygger potentialet for, at industriproduktion i højere grad placeres i Danmark. Oveni dette er dansk industriproduktion langt fremme med automatisering og digitalisering, hvilket er med til at nedbringe virksomhedernes omkostninger og styrke deres produktivitet.

#### Overblik over tilladelser og myndighedsgodkendelser ved produktionsudvidelser

En hurtig og effektiv etablering af et produktionsanlæg i Danmark udfordres af, at det kan kræve mange forskellige myndighedstilladelser – og i sammenhæng hermed forskellige undersøgelser – fra statslige og kommunale myndigheder samt selskaber, jf. tabel 1. Det er i dag virksomhedernes eget ansvar at afdække, hvilke tilladelser, der er relevante i en konkret sag og som ofte afdækkes med bistand fra private rådgivere.

Tabel 1. Relevante tilladelser ifm. etablering eller udvidelse af produktionsfaciliteter (ikke udtømmende)

| Tilladelse  | Myndighed/Selskab                                     |
|---|---|
| Byggepladstilladelse, herunder byggepladstilladelse og grave- og støbetilladelse. | Kommune   |
| Tilladelser efter Vejloven  | Kommune/Vejdirektoratet                               |
| Dispensation fra Naturbeskyttelsesloven   | Kommune/Miljøstyrelsen                                |
| Tilladelse efter jordforureningsloven   | Kommune/Region  |
| Miljøgodkendelse  | Kommune/Miljøstyrelsen                                |
| Tilladelse efter miljøbeskyttelsesloven til at påbegynde anlægsarbejde mv.        | Kommune   |
| Anmeldelse om forarbejdede emner af jern, stål eller andre metaller               | Kommune   |
| Udledningstilladelse  | Kommune/Miljøstyrelsen                                |
| Tilslutningstilladelse til kommunal kloak   | Kommune   |
| Screeningsafgørelse efter miljøvurderingsloven                                    | Kommune/Miljøstyrelsen                                |
| VVM-tilladelse  | Kommune/Miljøstyrelsen                                |
| Spildevandstilladelse   | Kommune   |
| Nedsivningstilladelse   | Kommune   |
| Tilladelse til genmodificerede organismer   | Miljøstyrelsen  |
| Tilladelse til at arbejde med genmodificerede organismer                          | Arbejdstilsynet                                       |
| Risiko- og sikkerhedsvurdering  | Kommune/Miljøstyrelsen, Politiet, Beredskabsstyrelsen |
| Nettilslutningsaftale   | Netvirksomhed/Energinet                               |
| Afgørelse om basistilstandsrapport  | Kommune/Miljøstyrelsen                                |
| Tilladelse til brandfarlige virksomheder  | Det kommunale redningsberedskab/Beredskabsstyrelsen   |
| Ibrugtagningstilladelse   | Kommune   |

**Anmærkning:** Der er ikke tale om en udtømmende liste over alle tilladelser, som man skal have som produktionsvirksomhed, men en liste over udvalgte tilladelser, som erhvervslivet peger på, er særligt udfordrende for produktionsvirksomheder. Billedet af tilladelser er endnu mere komplekst end beskrevet, da det også afhænger af en række andre faktorer, herunder hvilken kategori eller branche, virksomheden arbejder inden for, og den specifikke karakter af anlægsprojektet. Såfremt man fx kategoriseres som en risikovirksomhed, vil der være en lang række tilladelser, som virksomheden skal leve op til, herunder tilladelser fra risikomyndigheder.

Den nuværende myndighedsproces ved etablering af produktionsvirksomheder falder groft skitseret i fire faser, jf. figur 2.

Figur 2. Myndighedsfaser i etablering af produktionsvirksomhed



### Hvad siger produktionsvirksomhederne?

Epinion har gennemført en ekstraordinær spørgeskemaundersøgelse blandt produktionsvirksomhederne i bestyrelsens SMV-panel. Knap 1.800 SMV'er, der arbejder med industriproduktion (1-249 ansatte) har besvaret spørgeskemaet, heraf 749 virksomheder med 10-249 ansatte.

For virksomheder med 10-249 ansatte, fremhæver ca. én ud af seks SMV'er kompleksiteten af tilladelser og godkendelser for at kunne etablere nye produktionsfaciliteter som en barriere, mens ca. én ud af fire nævner manglende arbejdskraft/kvalificeret arbejdskraft, usikkerhed om fremtid, økonomi og efterspørgsel samt manglende kapital som en barriere for produktionsudvidelser.

Omkring to ud af tre af disse virksomheder besidder kun i nogen eller mindre grad de rette kompetencer til at gennemføre processen forbundet med at opnå tilladelser og godkendelser for etablering af nye produktionsfaciliteter. Over 60 pct. af de adspurgte virksomheder med 10 eller flere medarbejdere, vil benytte sig af en privat rådgiver til at udfylde materiale om tilladelser og godkendelser, hvis de skulle etablere nye produktionsfaciliteter.

Knap 240 af de 749 virksomheder er enten i gang med eller har inden for de seneste fem år etableret nye produktionsfaciliteter i Danmark. Det er særligt skalering og øget efterspørgsel efter virksomhedens produkter, der driver disse produktionsudvidelser. Mere end to tredjedele af de 240 virksomheder oplevede at skulle have mindst én myndighedsgodkendelse ifm. deres produktionsudvidelse. Af disse mente mere end hver femte, at det var besværligt at få et overblik over, hvilke tilladelser og godkendelser virksomheden skulle have for at etablere nye produktionsfaciliteter. To ud af tre benyttede sig af en ekstern rådgiver til at udfylde ansøgninger til tilladelser og godkendelser på tværs af landet. Samtidig kan det være forbundet med udfordringer i visse landsdele – særligt Hovedstaden – at finde egnede arealer, hvor der er den nødvendige erhvervsmæssige infrastruktur.

Cirka én ud af syv virksomheder var utilfredse med dialog og samarbejde med myndighederne ifm. ansøgninger om tilladelser og godkendelser. Utilfredsheden var mest udtalt i region Sjælland og mindst i region Hovedstaden. Generelt er de regionale variationer i virksomhedernes besvarelser forholdsvis små.

#### EU-tiltag vedr. produktionsudvidelser

EU-kommissionen præsenterede i marts 2023 et forslag til *Net Zero Industry Act*, hvis overordnede formål er at styrke produktionen af bl.a. kritiske grønne teknologier i EU, der vurderes afgørende for at indfri EU's klimamål og mindske EU's afhængighed af omverden.

EU-lovgivningen stiller krav om etablering af nationale *Single Point of Contact* og loft på sagsbehandlingstider. Kravene vil gøre sig gældende for en defineret liste af såkaldte net-zero teknologier og vedrører produktionen af disse eller komponenter hertil. Virksomheder, der opererer på disse områder, skal sikres, at deres kontakt med myndigheder forsimples ved, at medlemslandene opretter en *Single Point of Contact* med ansvar for at koordinere og facilitere godkendelsesprocesser i de enkelte projekter. Ligeledes stilles der krav om, at der lægges loft over myndighedernes sagsbehandlingstid, hvor loftet bl.a. vil afhænge af projektets størrelse og formål.